

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/15/2017
Identifikačné číslo spisu: 8014200310
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8014200310.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcov 1/ F. I. C., bytom C., Poľská republika, (predtým Zdzislaw Mieczyslaw Pitera-Blue-Media, so sídlom Bardejovská 22/1, 089 01 Svidník, IČO: 46 213 058), 2/ Z. B., bytom P., Poľská republika, 3/ I. G. F., bytom K., Poľská republika, 4/ Y. H., bytom N., Poľská republika, právne zastúpených JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej (sťažovateľke) Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutí žalovanej č. 14503-2/2014-BA zo dňa 16. januára 2014, č. 15580-2/2014-BA zo dňa 16. januára 2014 a č. 47417-2/2013-BA zo dňa 2. januára 2014, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/18/2014-80 zo dňa 8. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/18/2014-80 zo dňa 8. marca 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. 87917-1/2013-KEM zo dňa 22.08.2013 rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 1 a § 210 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že žalobkyňa 2/ zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 14.08.2013. Rozhodnutie odôvodnila tým, že na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobkyňa 2/ reálne vykonávala činnosť ako zamestnanec na území SR, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom. Na odvolanie žalobcu 1/ žalovaná rozhodnutím č. 14503-2/2014-BA zo dňa 16.01.2014 odvolanie zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

2. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. 98842-

1/2013-KEM zo dňa 16.10.2013 rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 1 a § 210 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že žalobcovi 3/ zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy dňa 30.09.2013. Rozhodnutie odôvodnila tým, že na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobca 3/ reálne vykonával činnosť ako zamestnanec na území SR, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom. Na odvolania žalobcu 1/ a 3/ žalovaná rozhodnutím č. 15580-2/2014-BA zo dňa 16.01.2014 odvolania zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

3. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. 86365-1/2013-KEM zo dňa 15.08.2013 rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 1 a § 210 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že žalobcovi 4/ nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi od 01.03.2013 podľa slovenskej legislatívy. Rozhodnutie odôvodnila tým, že na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobca 4/ reálne vykonával činnosť ako zamestnanec na území SR, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom. Na odvolania žalobcu 1/ a 4/ žalovaná rozhodnutím č. 47417-2/2013-BA zo dňa 02.01.2014 odvolania zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Krajský súd v Prešove preskúmal napadnuté rozhodnutia žalovanej a po vykonanom pojednávaní dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a zrušil preskúmané rozhodnutia ako aj prvoinštančné správne rozhodnutia a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie z dôvodu, že z obsahu spisu ani z odôvodnení napadnutých a prvoinštančných rozhodnutí nevyplýva, akým spôsobom bolo preukázané, že žalobcovia 2/, 3/, 4/ reálne činnosť zamestnanca nevykonávali.

5. Správny súd ďalej uviedol, že správne orgány sa dôsledne nevysporiadali ani s otázkou miesta podnikania žalobcu 1/, pretože neodôvodnili, ktoré ustanovenia, akého právneho predpisu zamestnávateľovi zakazujú ukladať pracovné povinnosti telefonicky, riadiť pracovnú činnosť externe a pod.

6. Vo vzťahu k aplikácii článkov základného a vykonávacieho nariadenia a správnosti postupu žalovanej krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžso/90/2015 zo dňa 14.12.2016, podľa ktorého výrok rozhodnutí žalovanej o nevzniknutí povinných poistení je mylný a predčasný, správny orgány vychádzali z nedostatočne zisteného skutkového stavu a z nesprávneho právneho posúdenia veci.

7. Z uvedených dôvodov krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutia žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. c), e), a g) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

8. O nároku na náhradu trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 S.s.p. tak, že úspešným žalobcom nárok na náhradu trov konania priznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a písm. h) S.s.p., v ktorej navrhla kasačnému súdu, aby žalobu zamietol.

10. Sťažovateľka najmä uviedla, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu a bola toho názoru, že preskúmané rozhodnutia boli vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu veci a po zhodnotení všetkých relevantných dôkazov. Žalobca 1/ neriadil činnosť z registrovaného sídla

ani z iného miesta na území Slovenskej republiky, ale z miesta svojho trvalého bydliska v Poľskej republike. Tieto skutočnosti boli preukázané a vyplývajú aj z napadnutého rozhodnutia.

11. Podľa názoru sťažovateľky na základe kontroly sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov dotknutého zamestnávateľa na území Slovenskej republiky, ani splnenie podmienok na určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania. Na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie, napr. pracovnými zmluvami, obchodnými zmluvami. Pri posudzovaní reálneho výkonu činnosti vychádzala napr. aj z dohodnutých mzdových podmienok. Počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odpracovať a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu, vzbudzujú odôvodnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajú z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. Dochádzať z Poľskej republiky do rôznych miest Slovenskej republiky a odpracovať napr. 3 hodiny denne (počet odpracovaných hodín a mzdové podmienky sú zrejmé z protokolu o výsledku kontroly zo dňa 19.06.2013), sa javí ako neefektívne.

12. Žalobcovia vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžo 90/2015 zo dňa 14.12.2016, ktorý bol vydaný v obdobnej veci, a ktorého závery považujú žalobcovia za správne.

13. Žalobcovia sa ďalej nestotožňujú s tvrdením sťažovateľky o tom, že skutkový stav v administratívnom konaní bol zistený dostatočne. Samotné závery kontroly reálneho výkonu činnosti žalobcov 2/, 3/ a 4/, ktorú vykonala sťažovateľka v súčinnosti s príslušným Inšpektorátom práce, pritom z praktického hľadiska neobstoja.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

14. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. mája 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa čl. 14 ods. 5 písm. b) vykonávacieho nariadenia v pôvodnom znení na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, je predovšetkým osoba, ktorá nepretržite striedavo vykonáva činnosti s výnimkou zanedbateľných činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, a to bez ohľadu na početnosť alebo pravidelnosť tohto striedania.

Podľa čl. 14 ods. 5 vykonávacieho nariadenia v znení relevantnom na preskúmanú vec na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia sa osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, rozumie osoba, ktorá vykonáva súbežne alebo striedavo jednu alebo viacero oddelených činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch pre ten istý podnik alebo toho istého zamestnávateľa, alebo pre rôzne podniky alebo rôznych zamestnávateľov.

Podľa čl. 14 ods. 5b vykonávacieho nariadenia v citovanom znení na účely určenia uplatniteľných právnych predpisov podľa článku 13 základného nariadenia sa zanedbateľné činnosti neberú do úvahy.

Článok 16 vykonávacieho nariadenia sa uplatňuje na všetky prípady podľa tohto článku.

Podľa čl. 14 ods. 8 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 a 2 základného nariadenia formulácia podstatná časť činnosti, ktorú osoba vykonáva ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte znamená, že sa kvantitatívne podstatná časť všetkých činností zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činné osoby vykonáva v tomto členskom štáte, pričom to nemusí byť nevyhnutne väčšia časť týchto činností.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení platí, že ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení platí, že ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa § 195 ods. 1 zákona organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podľa § 195 ods. 2 zákona podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Podľa § 195 ods. 3 zákona organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní vecí objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

15. Podstatou kasačnej sťažnosti bol nesúhlas sťažovateľky s názorom krajského súdu o nedostatočne zistenom skutkovom stave v predmetnej veci a s tým súvisiacou nepreskúmateľnosťou správnych rozhodnutí, pričom sťažovateľka poukazovala ako na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline tak aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobnej veci. Kasačný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru o dôvodnosti kasačnej sťažnosti

16. Kasačný súd dáva do pozornosti, že za účelom preukázania skutočného výkonu činnosti na území Slovenskej republiky každého zamestnanca žalobcu 1/ vykonal prvoinštančný správny orgán dňa 26.02.2013 fyzickú kontrolu priamo v sídle zamestnávateľa, ktorú mal zamestnávateľ uvedenú vo výpise zo živnostenského registra, a kde zistil, že sa tam nenachádza kancelária a ani prevádzka zamestnávateľa. Do Sociálnej poisťovne, pobočka Košice sa osobne dostavil Ing. I. Z. ako splnomocnený vedúci podniku zahraničnej osoby a poskytol zamestnancom vykonávajúcim kontrolu súčinnosť pri zisťovaní údajov o zamestnancoch žalobcu 1/. Prvostupňový správny orgán kontrolou zistil, že skutočná adresa zamestnávateľa je virtuálnou adresou. Spoločné stretnutia účastníkov konania so splnomocneným vedúcim podniku zahraničnej osoby sa konajú na adrese X.. Na uvedenej adrese sa nachádza kancelária splnomocneného vedúceho podniku zahraničnej osoby. Účtovné doklady, pracovné zmluvy, obchodné zmluvy, korešpondencia, objednávky, faktúry sa uchovávajú na adrese splnomocnenca. Predmetom činnosti je doručovanie letákov podľa objednávok zmluvných partnerov. Žalobca 1/ riadi činnosť z miesta svojho trvalého bydliska v Poľskej republike. Práce sú pridelené zamestnancom ústnou formou, t. j. zamestnávateľ osloví potrebný počet zamestnancov a prideli im prácu, určí im miesto a spôsob výkonu práce bez časového ohraničenia. Skutočné miesto výkonu zamestnancov nie je možné jednoznačne určiť, pretože podľa vyjadrenia žalobcu 1/ je práca viazaná na objednávku, ktorá nie je vopred plánovaná. Doklady preukazujúce reálny výkon práce zamestnanca na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov alebo cestovné príkazy, z ktorých by bolo zrejmé, že zamestnanec vykonával prácu na určenom mieste, neboli predložené.

17. Vzhľadom na uvedené kasačný súd poznamenáva, že v sídle zamestnávateľa by sa mali prijímať zásadné rozhodnutia spoločnosti, t. j. mali by sa uskutočňovať stretnutia zamestnávateľa so zamestnancami, uzatvárať zmluvy s klientmi, ukladať účtovné doklady (objednávky, faktúry), viesť mzdová evidencia, pridelať práca zamestnancom, k čomu je potrebný aj administratívny aparát, nakoľko ide o veľký počet zamestnancov, ktorým však zamestnávateľ nedisponuje aj s poukazom na to, že zamestnávateľ riadi činnosť z miesta svojho trvalého bydliska. Na základe výsledkov kontroly dospel kasačný súd k názoru, že sídlo žalobcu 1/ uvedené vo výpise zo živnostenského registra nespĺňa základné kritéria sídla spoločnosti a zároveň kasačný súd uvádza, že žalobca 1/ nepredložil doklady preukazujúce reálny výkon práce žalobcov 2/, 3/, 4/, z ktorých by bolo zrejmé, že žalobcovia 2/, 3/, 4/ vykonávali prácu na určenom mieste, a teda vykonanou kontrolou sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti žalobcov 2/, 3/, 4/. Kasačný súd považuje za dôvodné tvrdenie sťažovateľky, že na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie, napr. pracovnými zmluvami, obchodnými zmluvami.

18. Žalobcovia v konaní boli povinní uniesť bremeno tvrdení a dôkazné bremeno. V súvislosti s tým kasačný súd poukazuje na to, že ani žalobcovia 2/, 3/, 4/ počas správneho konania ako aj konania pred súdom nepreukázali, že od uzavretia pracovných zmlúv vykonávali u zamestnávateľa na území Slovenskej republiky konkrétny dojednaný druh práce a rovnako nebol preukázaný ani skutočný rozsah konkrétnych prác, ktoré vykonávali pre zamestnávateľa. Na základe uvedeného dospel kasačný súd k názoru, že záver prvostupňového správneho orgánu a sťažovateľky o tom, že žalobcom 2/ a 3/ zaniklo a v prípade žalobcu 4/ nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy je v súlade so zákonom. Tento záver vyplýva z ustanovení § 20, § 14 ods. 1 písm. a), § 15 ods. 1 písm. a) a § 19 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré upravujú podmienky povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti, ktorých zákonným predpokladom pre priznanie je existencia statusu zamestnanca, ktorý však žalobcovia v správnom ako aj súdnom konaní nepreukázali. V ďalšom považuje kasačný súd za nevyhnutné uviesť, že z odôvodnenia rozhodnutia sťažovateľky, ako aj prvoinštančného správneho orgánu je zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami boli správne orgány

vedené pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovali. Preskúvané rozhodnutia správnych orgánov vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý je následne vyhodnotený a právne posúdený. Pozornosti kasačného súdu taktiež neuniklo, že žalobca 1/ ukončil svoju podnikateľskú činnosť k 16.06.2016.

20. Vo svetle vyššie uvedeného kasačný súd nepovažuje za správny právny názor krajského súdu vyslovený v napadnutom rozhodnutí, že skutkový stav bol nedostatočne zistený a rozhodnutia správnych orgánov sú nepreskúmateľné. Kasačný súd preto nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. a vráteniu veci na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť s poukazom na to, že právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 3 S.s.p.

21. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.